

Nieuw! Nu verbeterde receptuur

In de Rijksnatuurvisie roept de overheid de samenleving op om verantwoordelijkheid te nemen voor natuurbescherming. Die oproep is niet aan dovemansoren gericht. Overal in het land worden initiatieven ontplooid met als doel natuur te ontwikkelen en te beschermen. Bewoners kopen natuurgebieden, gaan actief aan de slag met natuurbeheer en zoeken op allerlei manieren naar de benodigde middelen.

Iedereen die zich wel eens verdiept heeft in de geschiedenis van natuurbescherming weet dat dit soort initiatieven aan de wieg heeft gestaan van het moderne natuurbeleid. Zowel de natuurbescherming als het -beleid is voortgekomen uit de acties van burgers die natuurgebieden gingen aankopen, beheren en exploiteren. En ook toen, aan het begin van de twintigste eeuw, werd het belang van natuurbescherming benadrukt door te wijzen op de diensten die natuur en landschap leveren. Waarom worden veel van de huidige ideeën en initiatieven dan toch gezien als iets nieuws?

Het gevoel van nieuwheid heeft te maken met de vanzelfsprekendheid van natuurbescherming. Die vanzelfsprekendheid is het gevolg van het succesvolle natuurbeleid uit de afgelopen decennia. Een eeuw van lobbyen had immers geleid tot een rijksoverheid die actief verantwoordelijkheid nam voor het verbeteren en beschermen van de natuur in Nederland en tot allerlei internationale afspraken om de achteruitgang van biodiversiteit een halt toe te roepen. Een geweldig resultaat, waarmee de strijd die er aan vooraf ging geleidelijk aan vergeten werd.

De afgelopen jaren noodzaakte de economische crisis tot vergaande bezuinigingen en tegenstanders van natuurbescherming slaagden er steeds beter in om hun kritiek luidkeels de samenleving in te toeteren. Het rijk besloot tot een verdergaande decentralisatie van het natuurbeleid en voor een duidelijke vermaatschappelijking met minder grote rol voor de overheid. Daarmee verdween de vanzelfsprekendheid en was het plotseling 'crisis' in natuurbeschermingsland.

Gelukkig heeft een crisis ook positieve kanten. Zij nodigt uit tot reflectie en innovatie. Het gevolg is een hernieuwde aandacht voor natuurbescherming en een reeks aan nieuwe initiatieven, juist ook van partijen die minder betrokken waren bij het natuurbeleid. In zekere zin is dat een terugkeer naar de wortels van natuurbescherming. Nieuw, maar misschien toch niet zo nieuw als het lijkt. Of zoals Einstein het verwoordde: *the secret to creativity is knowing how to hide your sources.*

RAOUL BEUNEN

